Пише: Слободан Антонић
среда, 10 новембар 2010 16:18

Двогодишњица оснивања СНС пала је у врло добро време за ову странку. Борис Тадић је у септембру, прихватајући бриселски диктат у вези са нашом резолуцијом у УН, напустио политику „реалног патриотизма“ – тј. какве-такве одбране националних интереса „у складу са могућностима и постојећим условима“. Он је тада прешао на позицију „ЛДП реализма“ – тј. извршавања налога Брисела и Вашингтона „у складу са условима“. Тај „историјски заокрет“, како га је одушевљено назвао водећи колумниста *Данаса* [1], међутим, није баш одушевио већину грађана. Такође, Тадић је, са мајском резолуцијом о Сребреници и недавним, ко зна већ којим по реду извињењем, у Вуковару реализовао, заправо, другосрбијански концепт „истине“ о постјугословенским ратовима. Та „истина“ је супротна чињеницама, здравом разуму и добром укусу огромне већине бирачког тела. Зато ни на тај Тадићев потез дубинско јавно мњење Србије није добро реаговало. И треће, исрцпљујућа економска криза била је у Тадићевој влади праћена једнако исцрпљујућом неактивношћу. Зато се наспрам ње, као потпуни контраст, 10. октобра јавила неисцрпна енергичност у извођењу шест хиљада полицијаца на београдске улице и у хитном доношењу сета нових, репресивних мера. Ни ово није наишло на неко нарочито разумевање код грађана Србије. Напротив, вероватно да Тадић и његова странка, од 2004. до данас, нису стајали толико лоше, било у елити, било у народу.

Тако ослабљеном Тадићу и таквој слабој и неугледној влади заиста није тешко бити опозиција. Још ако се има у виду и околност на коју је јуче скренуо пажњу Ђорђе Вукадиновић – да ће Демократску странку наредних месеци потресати унутарпартијске борбе око избора потпредседника [2] – јасно је да ће напредњаци, као јак и неуздрман конкурент за власт, сачекати почетак званичне предизборне кампање (следеће године). А од те тачке, са овако слабим Тадићем, они имају отворени пут ка релативној (мада не и апсолутној) победи на изборима.

У Србији, наиме, данас имамо подељени суверенитет између народа и амбасадора, као што је у 19. веку он био подељен између народа и краља. Образовање нове владе сада зависи од два суверено-политичка чиниоца, као што је то било и пре стотинак година.

Но да ли ће после наредних избора они образовати владу, или ће бити само партнер у заједничкој влади са ДС, то тек остаје да се види. Ипак, то не зависи само од изборног исхода, већ и од воље амбасадора. У Србији, наиме, данас имамо подељени суверенитет

између народа и амбасадора, као што је у 19. веку он био подељен између народа и краља. Образовање нове владе сада зависи од два суверено-политичка чиниоца, као што је то било и пре стотинак година. Једино што су онда оба фактора били уставни, а данас је један уставни, а други неуставни. Али, по фактичкој расподели моћи, то је исти однос снага као у 19. веку, који се мора разумети да бисмо могли да пратимо наша главна политичка збивања [3] .

Дакле, да се вратимо на СНС, само његова озбиљна изборна победа – која би износила преко 35 посто гласова – могла би да принуди амбасадоре да мандат за образовање нове владе повере Николићу. Ако у томе не успеју, ако не добију коначно своју квоту министарстава, надлештава и јавних предузећа, напредњаци улазе у опасну зону. Они ризикују да им се оспу не само активисти, који су у ту странку махом дошли осетивши мирис државне синекуре, већ и дела бирача, којима је, још из радикалских времена, досадило да за Николића упорно гласају, а да он никада не дође на власт.

Но, шта би могло допринети напредњачком коначном успеху? Интелектуалци би вам одмах рекли – добра политичка идеја, добар политички програм. Али, напредњаци су двогодишњицу оснивања дочекали без политичког програма. Заправо, они су је дочекали са једним омањим документом („Десет принципа политичког деловања“), који је не само врло кратак, већ и састављен од општих места: "И Косово и Европа", "И Русија и ЕУ", "и Срби ван Србије и националне мањине у Србији", "борба против корупције", "правна држава", "модерна војска", "успешна привреда", "социјална правда", "децентрализација"... [4] Али, баш то што немају програм напредњацима је омогућило шири простор за различито тактизирање. Они су лакше могли да политички врлудају, тамо и овамо, час нападајући Тадићеву широкогрудост према Војводини, час пристајући на његов Статут АПВ [5] , час нападајући Тадићево „недоговарање“ са Бриселом (око резолуције у УН), час одбацујући његов договор као претерано попуштање, час изјављујући у разговорима са ДСС-ом да ЕУ има алтернативу, час заклињујући се да нису тако мислили и шаљући писмена уверавања амбасадорима да су остали верни ЕУ...

Шта би могло допринети напредњачком коначном успеху? Интелектуалци би вам одмах рекли – добра политичка идеја, добар политички програм. Али, напредњаци су двогодишицу оснивања дочекали без политичког програма.

Дакле, то што до сада нису имали некакву одређену, специфичну политичку идеју, некакав одређени политички програм, показало се заправо као предност напредњака. Нико их не може оптужити да су недоследни, јер немају чему ни да буду доследни. Други би, можда, рекли да би напредњацима за убедљивију победу на изборима био потребан бољи приступ медијима. Али, као што је већ примећено [6] , њихово присуство и третман кудикамо су повољнији него што су их српски радикали икада имали – чак и онда када се СРС у бирачком телу ближио „коти 40“ (одсто гласова). Еврореформски медији (Блиц, Б92, па и РТС) сасвим пристојно третирају СНС и његове вође. И, искрено речено, напредњацима и не треба више. Јер, да имају више времена и простора у медијима, Вучић и Николић би не само брже досадили, већ би се брже виделе и све слабости њихове носеће политичке приче. Јер, опште фразе – „мир у свету, напредна економија, мања озонска рупа, бољи саобраћај, бла, бла...“ – могу се окретати једно време. Али, после тога и новинари и публика доћи ће до тога да ипак поставе питање – а *како* то мислите да урадите? Када се постави то питање видеће се да напредњаци немају да понуде ишта друго од оног што Тадић и ДС већ раде. А то је: чекање да криза сама од себе прође (а у међувремену ће влада попуњавати рупе у буџету распродајом преосталих јавних предузећа).

Ако им већа медијска присутност можда и није толико неопходна, шта би онда могло помоћи напредњацима у пењању на постоље власти? Рекао бих да је то пар угледнијих имена, којима би напредњаци могли замахати испред очију јавности када их се неко коначно буде сетио да приупита – а који то, тачно, тим СНС нуди нацији као алтернативу Цветковићу, Динкићу и Ђелићу? Јер, заиста, кога шира јавност зна у напредњацима, а да то нису Вучић и Николић? Мало ког. Ако добро разумем нијансе у политичкој реторици, вероватно је и сам Томислав Николић свестан тог проблема, чим је у свом говору, у Арени, позвао странку да се отвори ка новим људима, а страначке функционере да не буду ускогруди према новим именима [7] .

Еврореформски медији (Блиц, Б92, па и РТС) сасвим пристојно третирају СНС и његове вође. И, искрено речено, напредњацима и не треба више. Јер, да имају више времена и простора у медијима, Вучић и Николић би не само брже досадили, већ би се брже виделе и све слабости њихове носеће политичке приче.

Та „невидљивост“ економских, управних или културних кадрова СНС, који би требало да стоје одмах иза Вучића и Николића, вероватно и јесте најслабија маркетиншка тачка напредњака. Она говори доста тога о унутрашњим односима у странци. Она говори доста тога и о карактеру њеног главног кадровика (који, изгледа, још није преболео „дечју болест“ амбициозних генсека – сумњичавост према потенцијалним конкурентима). Но ови кадрови би, ако их има, морали да „прескоче“ ту препреку и представе се јавности. А ако их нема, онда би их свакако требало наћи [8] .

Али, чак и да напредњаци достигну 35 посто гласова, није сасвим извесно да ће сами бирати коалиционе партнере и сами састављати владу. Они још морају доказивати своју безрезервну евроатлантску лојалност пред амбасадорима. Зато ће, у том случају, вероватно за партнера добити неке (или можда чак и већину) од садашњих коалиционих сарадника Тадића. Могућност да СНС прави владу са ДСС, или чак са СРС, само је теоријска. У њу, мислим, да слабо ко у овој земљи више уопште верује.

Иако би влада напредњака могла значити известан отклон од најгрубљих видова другосрбијанског затирања српске културе, она ипак неће значити озбиљнију стратешку промену у српској политици. Тешко је веровати да ће Николић и Вучић имати и воље и снаге да српски државни брод врате на курс „реалног патриотизма“. Као у причи у „тамном вилајету“, патриотски гласачи ће се можда кајати шта год да у вези напредњака ураде. Ако гласају за њих, вероватно ће се покајати. А ако не гласају за њих, можда ће се још више покајати. Какогод, сви знамо да из тамног вилајета треба једног дана изаћи. Но заиста је тешко поверовати да су напредњаци ти који ће нас из њега избавити.

---

[1] http://www.danas.rs/danasrs/dijalog/nova_vlada_.46.html?news_id=202339

[2] http://www.nspm.rs/kolumne-djordja-vukadinovica/decko-koji-obecava.html

[3] Зато је Вучић симболички и морао да походи Вашингтон: види http://www.nspm.rs/politicki-zivot/vucicev-put-u-kanosu.html

[4] http://www.sns.org.rs/cp/2010-06-05-00-10-55.html

[5] Николић је изјавио да он „не би рушио“ криптофедералистички статут АПВ, већ да једино не би подржао више „аутономије“ за северну српску покрајину („Блиц“, 24.12.2009); види мој текст: http://www.nspm.rs/politicki-zivot/naprednjacka-velika-ideja.html

[6] Види мој текст: http://www.nspm.rs/politicki-zivot/qnaprednjacko-cudoq-dan-posle.html

[7] http://www.sns.org.rs/cp/srpska-napredna-straka-vesti/85-glavne-vesti/2791--srpska-napredna-stranka-miting.html

[8] То, да се опет позовем на поменути Вукадиновићев текст, и неће бити тешко. Јер наша интелигенција воли власт и радо се одазива „сиренском позиву“ који долази са те стране.